

«ՋիԷնՍի-ԱԼՖԱ» ՓԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններ
2023թ. համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

«Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
Վ. Սարգսյան փ. 26/1
«Էրեբունի Պլազա» բիզնես կենտրոն, 8-րդ հարկ
Հեռախոս + 374 (10) 595 999
Կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«ԶիԷՆՍԻ-ԱԼՖԱ» ՓԲԸ-ի բաժնետերերին և Տնօրենների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ԶիԷՆՍԻ-ԱԼՖԱ» ՓԲԸ-ի (Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31 դեկտեմբերի 2023թ., այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները և ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական հոսքերը՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ՖՀՄՍ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների (ՖՀՄՍ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտներ) համաձայն:

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (Ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Էթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Էթիկային վերաբերող մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԷՄՍԽ կանոնագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Դեկլարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Դեկլարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտներ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Ընկերությունը լուծարելու կամ Ընկերության գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են Էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի Էական խեղաթյուրումը, երբ առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են Էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների Էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած Էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով Էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, արդյոք առկա է Էական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է Էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևավորել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության

ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Ընկերության կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու դադարեցմանը:

- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների և դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Իրինա Գևորգյան
Ղեկավար գործընկեր, «Քեյ-Փի-Էս-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ-ի ղեկավար

KPMG Armenia

«Քեյ-Փի-Էս-Ջի Արմենիա» ՍՊԸ
28 հունիսի 2024թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2023թ.	2022թ.
Ակտիվներ			
Հիմնական միջոցներ	10	17,139,451	11,597,534
Ոչ նյութական ակտիվներ	11	763,826	189,699
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	12	1,684,129	1,532,105
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	9	204,446	262,140
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների համար		1,544,532	4,024,934
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		21,336,384	17,606,412
Պաշարներ		116,481	112,128
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	13	2,273,291	1,350,741
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքներ	14	1,259,481	902,704
Ընթացիկ ակտիվներ		3,649,253	2,365,573
Ընդամենը ակտիվներ		24,985,637	19,971,985
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ		1,000,000	1,000,000
Զբաղիված շահույթ/(կուտակված վնաս)		3,117,537	(823,719)
Ընդամենը սեփական կապիտալ	15	4,117,537	176,281
Պարտավորություններ			
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	17	902,803	1,020,673
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	12	1,688,967	1,464,848
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		2,591,770	2,485,521
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	17	448,914	342,677
Վարկեր և փոխառություններ վերջնական մայր ընկերությունից	18	16,097,190	15,336,631
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	12	187,135	202,783
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		177,007	222,030
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	19	1,366,084	1,206,062
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		18,276,330	17,310,183
Ընդամենը պարտավորություններ		20,868,100	19,795,704
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		24,985,637	19,971,985

Ճահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն 2023թ. համար

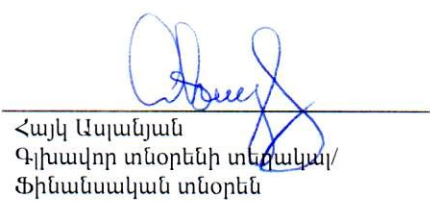
հազ. դրամ	Ծնթգ.	2023թ.	2022թ.
Հասույթ	6	8,998,967	8,281,184
Այլ գործառնական եկամուտ		99,548	195,537
Գնված ինտերնետ		(771,432)	(1,146,508)
Ցանցային ենթակառուցվածքների գծով ծախսեր		(288,938)	(279,636)
Փոխկապակցման ծառայությունների գծով ծախսեր		(27,004)	(34,909)
Վաճառված ապրանքների և մատուցված ծառայությունների ինքնարժեք		(159,041)	(97,016)
Աշխատավարձ և աշխատակիցների այլ հատուցումներ		(1,700,647)	(1,352,932)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա		(1,896,808)	(1,922,452)
Վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր		(221,114)	(199,556)
Այլ գործառնական ծախսեր	7	(1,490,329)	(1,092,822)
Դերիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստներ	20(բ)	(78,788)	(103,504)
Գործառնական գործունեության արդյունքներ		2,464,414	2,247,386
Ֆինանսական եկամուտ	8	38,291	192,399
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	8	3,015,153	5,867,144
Ֆինանսական ծախսեր	8	(1,166,443)	(998,627)
Չուտ ֆինանսական եկամուտ		1,887,001	5,060,916
Ճահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը		4,351,415	7,308,302
Ճահութահարկի գծով ծախս	9	(410,159)	(413,144)
Տարվա շահույթ		3,941,256	6,895,158

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2024թ. հունիսի 28-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Հայկ Ֆարամանյան
Գլխավոր տնօրեն

Հայկ Ասլանյան
Գլխավոր տնօրենի տեղակալ/
Ֆինանսական տնօրեն

Ճահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի 10-ից 49-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 2023թ. համար

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Զբաղիված շահույթ/ (կուտակված վնաս)	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	1,000,000	(7,718,877)	(6,718,877)
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Տարվա շահույթ	-	6,895,158	6,895,158
Տարվա ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	6,895,158	6,895,158
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	1,000,000	(823,719)	176,281
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	1,000,000	(823,719)	176,281
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Տարվա շահույթ	-	3,941,256	3,941,256
Տարվա ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	3,941,256	3,941,256
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	1,000,000	3,117,537	4,117,537

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն 2023թ. համար

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2023թ.	2022թ.
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Հանախորդներից ստացված դրամական միջոցներ		10,649,996	9,512,822
Մատակարարներին և աշխատակիցներին վճարված դրամական միջոցներ		(4,738,006)	(3,929,434)
Վճարված հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի		(2,503,006)	(1,502,184)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական հոսքեր՝ մինչև շահութահարկի և տոկոսների վճարումը		3,408,984	4,081,204
Վճարված ընթացիկ շահութահարկ		(397,488)	(285,417)
Վճարված տոկոսներ	18, 12	(210,166)	(135,437)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական հոսքեր		2,801,330	3,660,350
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		17,066	56,905
Տրամադրված փոխառություններ		(7,350)	(1,800)
Մուտքեր հիմնական միջոցների վաճառքից		1,198	7,039
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(4,731,726)	(5,657,076)
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(393,682)	(216,842)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական հոսքեր		(5,114,494)	(5,811,774)
Դրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Մուտքեր փոխառություններից	18	2,905,900	2,287,050
Օգուտ փոխարկումից	18	-	135,494
Վարձակալության գծով պարտավորությունների վճարում	12	(219,574)	(261,690)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական հոսքեր		2,686,326	2,160,854
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ			
		373,162	9,430
Արտարժույթի փոխարժեքի տատանումների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(16,385)	(321,823)
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 1 հունվարի		902,704	1,215,097
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 31 դեկտեմբերի	14	1,259,481	902,704

1. Հաշվետու ընկերություն

(ա) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Ընկերության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որին բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործունեություն իրականացնող կազմակերպությունների համար:

Բացի այդ, 2020թ. սեպտեմբերին Լեռնային Ղարաբաղում բռնկված զինված հակամարտությունը, որին հաջորդեց հրադադարի մասին համաձայնագիրը Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ, հանգեցրեց սոցիալական հուզումների Հայաստանում: Չնայած հրադադարի մասին համաձայնագրի, Հայաստանի և Ադրբեջանի զինված ուժերը ներքաշվել էին սահմանային բախման մեջ, ինչն իր հերթին մեծացրել էր անորոշությունը գործարար միջավայրում: 2023թ. սեպտեմբերին Ադրբեջանի ռազմական ուժերը սկսեցին նոր ռազմական գործողություն, որի հետևանքով Լեռնային Ղարաբաղի բնակչությունը ստիպված էր լքել իր բնակավայրը և տեղափոխվել Հայաստան՝ Ադրբեջանին թողնելով հսկողությունը տարածքի նկատմամբ: Այդուհանդերձ, Հայաստանի և Ադրբեջանի միջև իրավիճակը շարունակում է լարված մնալ երկու երկրների միջև սահմանի սահմանազատման շուրջ շարունակվող տարաձայնությունների պատճառով:

2022թ. փետրվարին Ռուսաստանի Դաշնության և Ուկրաինայի միջև բռնկված ռազմական հակամարտության պատճառով մի շարք երկրներ պատժամիջոցներ սահմանեցին Ռուսաստանի Դաշնության դեմ: Հակամարտությունն ազդեցություն ունի ոչ միայն երկու երկրների տնտեսական գործունեության, այլև՝ համաշխարհային տնտեսության վրա: Պատժամիջոցների արդյունքում աշխարհի շատ երկրներում հումքային և պարենային ապրանքների գներն աճել են, խախտվել են ռեսուրսների մատակարարման հաստատված կապերը, դիտվում է գնաճի ազդեցություն գների վրա, և վերլուծաբանները կանխատեսում են նաև տնտեսական հետևանքներ համաշխարհային արդյունաբերության համար:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության դեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել դեկավարության գնահատականից:

(բ) Կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«ՋԻԷՆՍԻ-ԱԼՖԱ» ՓԲԸ-ն (Ընկերություն) հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն 2007թ. հուլիսի 30-ին: 2008թ. ապրիլի 23-ին Ընկերությունը վերակազմավորվել է փակ բաժնետիրական ընկերության:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Աբովյան, Խաղաղության փ. 1:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը հեռահաղորդակցության ծառայությունների մատուցումն է ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, մասնավորապես, լայնաշերտ ինտերնետի հասանելիության ապահովումը, տվյալների միջազգային փոխանցումը, տրանզիտային ծառայություններն օպտիկա-մանրաթելային մալուխային ցանցի միջոցով, կապուղիների վարձակալության հանձնումը, օպտիկա-մանրաթելային գծերի վաճառքը և սպասարկումը, ինտերնետ և հեռախոսակապի ծառայությունների մատուցումը:

Ընկերությունը սկսել է ինտերնետ և հեռախոսակապի ծառայություններ մատուցել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց 2012թ. դեկտեմբերից: 2012-2015թթ. ընթացքում Ընկերությունը խոշոր կապիտալ ներդրումներ է կատարել և զգալիորեն ընդլայնել է ֆիզիկական անձ հանդիսացող հաճախորդների իր ցանցը Երևանում և մոտակա քաղաքներում:

2008թ. դեկտեմբերին Ընկերությունը ստացել է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցի շահագործման տասնամյա լիցենզիա: 2018թ-ին լիցենզիայի գործողության ժամկետը երկարաձգվել է ևս 10 տարով:

Ընկերությունն ամբողջությամբ պատկանում է Կիպրոսի Հանրապետությունում գրանցված «Ֆիլոր Վենչըրս» ՍՊԸ-ին (Բաժնետեր): Ընկերության վերջնական մայր ընկերությունն է «Ռուստելեկոմ» ՀԲԸ-ն: Ընկերության վերջնական հսկող կողմն է Ռուսաստանի Դաշնության կառավարությունը:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 23-ում:

2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ

Համապատասխանության հավաստում

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված ՖՀՄՄ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների (ՖՀՄՄ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտներ) համաձայն:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթն է և այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ:

4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՄ ֆինանսական հաշվետվությունների ստանդարտների պահանջներին համապատասխան կազմելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները պարբերաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են առաջընթաց:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված կարևոր դատողությունների և հիմնական գնահատումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Ծանոթագրություն 20 (բ) (ii) – պահուստ առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով,
- Ծանոթագրություն 6 (բ) – մութ մանրաթելի վանառքի և օգտագործման անօտարելի իրավունքի (ՕԱԻ) պայմանագրերի գծով ստացված կանխավճարների նշանակալի ֆինանսավորման քաղաքարիչի որոշում,
- Ծանոթագրություն 25 (գ) (iii) – հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներ:

Այն ենթադրությունների և գնահատման անորոշության վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնց դեպքում առկա է նշանակալի ռիսկ, որ դրանք հաջորդ ֆինանսական տարում կարող են հանգեցնել էական ճշգրտումների, ներկայացված է Ծանոթագրություն 20 (բ) (ii) կետում՝ առևտրական դեբիտորական պարտքերի և պայմանագրի գծով ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) պահուստի չափում. կորուստների միջին կշռված մեծությունը որոշելու համար կիրառվող հիմնական ենթադրություններ:

Իրական արժեքի չափում

Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մի շարք դրույթներ և բացահայտումներ պահանջում են իրական արժեքի չափում թե՛ ֆինանսական և թե՛ ոչ ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների համար:

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Ընկերությունը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտելի շուկայական տվյալները: Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

- *1-ին մակարդակ.* նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտվող):
- *2-րդ մակարդակ.* 1-ին մակարդակում ներառվող գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության համար դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող):
- *3-րդ մակարդակ.* ակտիվի կամ պարտավորության ելակետային տվյալները, որոնք հիմնված չեն դիտելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործված ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակներում, իրական արժեքի չափումն որպես մեկ ամբողջություն դասակարգվում է իրական արժեքի հիերարխիայի այն նույն մակարդակում, որտեղ դասակարգվում են ամենացածր մակարդակի տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջ չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղափոխումները Ընկերությունը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի է ունեցել փոփոխությունը:

Իրական արժեքի չափման ժամանակ կատարված ենթադրությունների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 20-ի (ա) կետում՝ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի հետ կապված:

5. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասերի փոփոխություններ

Տեղեկատվություն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասերի վերաբերյալ

Ընկերությունը կիրառում է «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումը» (ՀՀՄՍ 1-ի և ՖՀՄՍ վերաբերյալ գործնական առաջարկներ 2-ի փոփոխություններ) 2023թ. հունվարի 1-ից: Թեև փոփոխությունները չեն հանգեցրել որևէ փոփոխության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում, դրանք ազդեցություն են ունեցել ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ բացահայտված տեղեկատվության վրա:

Փոփոխությունները պահանջում են բացահայտել հաշվապահական հաշվառման «էական», այլ ոչ «նշանակալի» մասերը: Փոփոխությունները ներառում են նաև ուղեցույց հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտման հետ կապված էականության հասկացության կիրառման վերաբերյալ՝ օգնելով կազմակերպություններին տրամադրել կազմակերպությանը հատուկ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վերաբերյալ օգտակար տեղեկատվություն, որն անհրաժեշտ է օգտագործողներին ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված այլ տեղեկատվությունը հասկանալու համար:

Ղեկավարությունը վերանայել է հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը և թարմացրել է Ծանոթագրություն 26-ում՝ «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասեր» (2022թ-ին՝ «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր») բացահայտված որոշակի տեղեկատվությունը՝ փոփոխություններին համապատասխան:

6. Հասույթ

(ա) Հասույթի ուղղություններ

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից		
Հասույթ ֆիզիկական անձանց մատուցված ծառայություններից	3,434,747	3,472,227
Լայնաշերտ ինտերնետ	1,217,192	1,023,097
Տվյալների տեղական փոխանցման ծառայություններ	1,074,276	1,020,625
IP տրանզիտի ինտերնետային ծառայություններ	683,035	636,742
Տվյալների միջազգային փոխանցման ծառայություններ	655,665	390,918
Հասույթ իրավաբանական անձանց մատուցված ծառայություններից	342,846	336,551
Հասույթ մուլթ մանրաթելի ՕԱԻ պայմանագրերից	236,869	236,867
Մուլթ մանրաթելի սպասարկում	205,012	308,067
VoIP ծառայություններ	120,129	116,474
Ապրանքների վաճառք	26,291	56,583
Հասույթ փոխկապակցման ծառայություններից	20,107	21,659
Այլ ծառայություններ	236,255	95,678
Ընդամենը հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	8,252,424	7,715,488
Այլ հասույթ		
Հեռահաղորդակցության սարքավորումների վարձակալություն	655,203	474,125
Մուլթ մանրաթելի ալիքների վարձակալություն	91,340	91,571
Ընդամենը այլ հասույթ	746,543	565,696
	8,998,967	8,281,184

(բ) Հաճախորդների պայմանագրերից հասույթի մանրամասնեցում

Ստորև բերվող աղյուսակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ներկայացված է ըստ հիմնական աշխարհագրական շուկայի և հասույթի ճանաչման ժամկետների:

Գեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	Ֆիզիկական անձիք		Իրավաբանական անձիք		Ընդամենը	
	2023թ.	2022թ.	2023թ.	2022թ.	2023թ.	2022թ.
Հիմնական աշխարհագրական շուկաներ						
Հայաստան	4,103,151	3,939,708	4,659,513	3,820,335	8,762,664	7,760,043
ԱՊՀ երկրներ	-	-	233,380	487,844	233,380	487,844
Եվրոպայի երկրներ	-	-	2,923	33,297	2,923	33,297
	4,103,151	3,939,708	4,895,816	4,341,476	8,998,967	8,281,184
Հասույթի ճանաչման ժամկետներ						
Ժամանակի որոշակի պահին փոխանցված ապրանքներ	6,392	7,512	6,809	49,071	13,201	56,583
Ժամանակի ընթացքում փոխանցված ապրանքներ և ծառայություններ	3,412,742	3,775,427	4,764,201	3,846,301	8,176,943	7,621,728
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	3,419,134	3,782,939	4,771,010	3,895,372	8,190,144	7,678,311
Այլ հասույթ	683,600	493,320	125,223	109,553	808,823	602,873
	4,102,734	4,276,259	4,896,233	4,004,925	8,998,967	8,281,184

(գ) Պայմանագրերի գծով մնացորդներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերի, պայմանագրի գծով ակտիվների և պայմանագրի գծով պարտավորությունների վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի կազմում ներառված դեբիտորական պարտքեր	13	1,409,722	1,234,946
Հետաձգված հասույթ մույթ մանրաթելի ՕԱԻ պայմանագրերի գծով	17	1,020,673	1,125,399
Հաճախորդների կանխավճարներ և հետաձգված հասույթ	17	331,044	237,951

Պայմանագրի գծով պարտավորությունները ներառում են մույթ մանրաթելի օգտագործման անօտարելի իրավունքի պայմանագրերի գծով ստացված կանխավճարները, որոնց գծով հասույթը ճանաչվում է ժամանակի՝ 8 տարվա ընթացքում, որն իրենից ներկայացնում է մինչև պայմանագրի ժամկետի ավարտը մնացած միջին ժամկետը (տես Ծանոթագրություն 17), ինչպես նաև հաճախորդների կանխավճարները և հետաձգված հասույթը, որոնք վերաբերում են բաժանորդներից ստացված կանխավճարներին, որոնց գծով հասույթը ճանաչվում է ծառայության մատուցման պահին:

Տարվա սկզբում պայմանագրի գծով պարտավորությունների գծով ճանաչված 236,867 հազար դրամ գումարը (2022թ-ին՝ 236,867 հազար դրամ) ճանաչվել է որպես հասույթ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

Օգտագործման անօտարելի իրավունքի պայմանագրերի գծով մնացած կատարման պարտականությունների անվանական արժեքը կազմում է 1,467,786 հազար դրամ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2022թ-ին՝ 1,704,653 հազար դրամ) և այդ պարտականությունները գեղջվում են 12.1%-16% դրույքով:

Ակնկալվում է, որ ապագա ժամանակաշրջանների հասույթում կնանաչվեն պայմանագրի գծով պարտավորությունների կազմում ներառված օգտագործման անօտարելի իրավունքի պայմանագրերի գծով մնացած կատարման պարտականություններ հետևյալ կերպ.

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Մինչև 1 տարի ժամկետով	117,870	104,726
1-2 տարի ժամկետով	130,138	117,870
2-5 տարի ժամկետով	512,985	454,401
Ավելի քան 5 տարի ժամկետով	259,680	448,402
	1,020,673	1,125,399

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այն կատարման պարտականությունների վերաբերյալ, որոնց սկզբնապես ակնկալվող տևողությունը կազմում է մեկ տարի կամ պակաս, տեղեկատվություն չի քաջահայտել, ինչպես թույլատրվում է ՖՀՄՍ 15-ով:

Ղեկավարության գնահատմամբ պայմանագիրը ստանալու հետ կապված լրացուցիչ ծախսումները, այդ թվում՝ վաճառքի գործակալների պարգևավճարները, էական չեն:

(դ) Կատարման պարտականություններ և հասույթի ճանաչման քաղաքականություն

Հասույթը չափվում է հաճախորդի հետ պայմանագրում սահմանված հատուցման հիման վրա: Ընկերությունը ճանաչում է հասույթը, երբ հաճախորդին է փոխանցում ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ հսկողությունը:

(i) Հասույթ ծառայություններից

Ծառայությունների մատուցումից ստացվող հասույթը հիմնականում ներառում է ֆիզիկական անձանց մատուցվող ինտերնետի և հարակից ծառայությունների, իրավաբանական անձանց մատուցվող լայնաշերտ ինտերնետի և տվյալների փոխանցման ծառայությունների վճարներից և մուլթ մանրաթելի օգտագործման անօտարելի իրավունքի պայմանագրերի շրջանակներում ցանցի սպասարկման ամսական վճարներից ստացվող հասույթը: Այդ հասույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում, երբ ծառայությունները մատուցվում են հաճախորդներին՝ հիմք ընդունելով անցած ժամանակը:

Հաճախորդների հետ պայմանագրերը հաճախ ներառում են տարբեր ծառայություններ, սակայն քանի որ ծառայությունները մատուցվում են միաժամանակ, Ընկերությունը փայթեթը հաշվառում որպես մեկ կատարման պարտականություն: Լրացուցիչ ապրանքների կամ ծառայությունների համար Ընկերությունը կիրառում է դատողություններ որոշելու համար, արդյոք այդ օպցիոնները հաճախորդին տալիս են էական իրավունք, որը նա չէր ստանա առանց պայմանագիր կնքելու:

20 տարի ժամկետայնությամբ մուլթ մանրաթելի օգտագործման անօտարելի իրավունքի որոշ պայմանագրերի համար, համաձայն որոնց Ընկերությունը պահպանում է ցանցի սպասարկման պարտականությունը և գործարքների հետ կապված ռիսկերը պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում, Ընկերությունը հետաձգում է հաճախորդներից որպես կանխավճար ստացված գումարները մինչև 20 տարի ժամկետով: Նման հանգամանքներում Ընկերությունը հետաձգում է հասույթը և ամորտիզացնում է գծային մեթոդով պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում:

Ընկերության և հաճախորդների միջև կնքված այդ պայմանագրերը պարունակում են նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ, ինչը պայմանավորված է հատուցումը ստանալու և Ընկերության կողմից ծառայությունները մատուցելու միջև ընկած ժամանակահատվածի տևողությամբ: Այդ պայմանագրերի համար գործարքի արժեքը ճշգրտվում է փողի ժամանակային արժեքի մասով՝ օգտագործելով զեղչման այն դրույքը, որը կկիրառվեր պայմանագրի մեկնարկի պահին Ընկերության և հաճախորդի միջև ֆինանսավորման առանձին գործարքում:

(ii) Ապրանքների վաճառք

Հասույթը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը ստանում հսկողություն ապրանքների նկատմամբ՝ սովորաբար առաքման պահին:

7. Այլ գործառնական ծախսեր

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Գովազդ և շուկայավարում	456,128	248,013
Շուկայում առաջխաղացմանն ուղղված գործունեություն	246,890	182,288
Կոմունալ ծառայություններ	170,975	129,284
Արտապատվիրակված զանգերի սպասարկման կենտրոնի ծառայություններ	142,893	121,923
Բարեգործություն	103,848	43,049
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	58,345	42,749
Խորհրդատվական և աուդիտորական ծառայությունների վճարներ	37,839	11,789
Անուդղակի արտադրական ծախսեր	34,752	30,537
Վարձակալության ծախսեր	30,421	43,953
Ապահովագրության ծախսեր	22,306	17,369
Վառելիքի ծախսեր	20,508	21,947
Ներկայացուցչական ծախսեր	15,957	15,637
Պետական տուրքեր և վճարներ	14,487	10,003
Կապի ծառայության ծախսեր	11,276	9,143
Անվտանգության ծառայության ծախսեր	10,448	10,090
Վնաս ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից	226	58,773
Այլ	113,030	96,275
	1,490,329	1,092,822

8. Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Տոկոսային եկամուտ ցպահանջ վարկային ավանդներից	38,291	56,905
Օգուտ փոխարկումից (Ծնթց. 18)	-	135,494
Ֆինանսական եկամուտ	38,291	192,399
Տոկոսային ծախս վարկերի և փոխառությունների և բանկային օվերդրաֆտների գծով	(824,134)	(719,084)
Տոկոսային ծախս մուլթ մանրաթելի ՕԱԻ պայմանագրերի պարտավորությունների գծով	(132,143)	(144,114)
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով	(210,166)	(135,429)
Ֆինանսական ծախսեր	(1,166,443)	(998,627)
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	3,015,153	5,867,144
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գուտ ֆինանսական եկամուտ	1,887,001	5,060,916

9. Շահութահարկ

(ա) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Ընկերությունը շահութահարկը վճարում է հայկական ընկերությունների համար կիրառելի 18% դրույքաչափով:

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	352,465	383,567
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	57,694	29,577
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	410,159	413,144

Հարկի արդյունավետ դրույքաչափի համադրում

	2023թ.		2022թ.	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
Շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը	4,351,415	100.0%	7,308,302	100.0%
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	783,255	18.0%	1,315,494	18.0%
Չհարկվող եկամուտ	(373,096)	(8.6)%	(902,350)	(12.3)%
	410,159	9.4%	413,144	5.7%

(բ) Ծանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերագրելի են հետևյալ հոդվածներին՝

հազ. դրամ	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Զուտ	
	2023թ.	2022թ.	2023թ.	2022թ.	2023թ.	2022թ.
Հիմնական միջոցներ	-	-	(190,162)	(113,851)	(190,162)	(113,851)
Ոչ նյութական ակտիվներ	27,382	48,593	-	-	27,382	48,593
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	115,334	70,847	-	-	115,334	70,847
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	183,721	202,572	-	-	183,721	202,572
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	33,616	29,584	-	-	33,616	29,584
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	-	(303,143)	(275,779)	(303,143)	(275,779)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	337,698	300,174	-	-	337,698	300,174
Զուտ հարկային ակտիվներ	697,751	651,770	(493,305)	(389,630)	204,446	262,140

(գ) Ժամանակավոր տարբերությունների փոփոխությունները տարվա ընթացքում

հազ. դրամ	1 հունվարի 2023թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Հիմնական միջոցներ	(113,851)	(76,311)	(190,162)
Ոչ նյութական ակտիվներ	48,593	(21,211)	27,382
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	70,847	44,487	115,334
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	202,572	(18,851)	183,721
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	29,584	4,032	33,616
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(275,779)	(27,364)	(303,143)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	300,174	37,524	337,698
	262,140	(57,694)	204,446

հազ. դրամ	1 հունվարի 2022թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Հիմնական միջոցներ	(89,669)	(24,182)	(113,851)
Ոչ նյութական ակտիվներ	46,284	2,309	48,593
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	64,302	6,545	70,847
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	219,268	(16,696)	202,572
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	34,597	(5,013)	29,584
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(218,872)	(56,907)	(275,779)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	235,807	64,367	300,174
	291,717	(29,577)	262,140

10. Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Սարքավորումներ	Փոխանցող հարմարանքներ	Փոխադրամիջոցներ	Անավարտ շինարարություն	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	12,737,017	12,551,694	375,934	246,959	227,804	26,139,408
Ավելացումներ	726,175	806,319	38,849	327,364	4,742	1,903,449
Տեղափոխումներ	-	316,901	-	(316,901)	-	-
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	(84,860)	-	-	-	-	(84,860)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	13,378,332	13,674,914	414,783	257,422	232,546	27,957,997
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	13,378,332	13,674,914	414,783	257,422	232,546	27,957,997
Ավելացումներ	3,938,425	1,018,680	84,123	1,852,094	40,846	6,934,168
Տեղափոխումներ	-	380,048	-	(380,048)	-	-
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	(15,208)	-	-	-	-	(15,208)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	17,301,549	15,073,642	498,906	1,729,468	273,392	34,876,957
Մաշվածություն						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	(10,144,567)	(4,302,061)	(336,069)	-	(213,580)	(14,996,277)
Տարվա մաշվածություն	(623,552)	(731,932)	(32,908)	-	(1,747)	(1,390,139)
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	25,953	-	-	-	-	25,953
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	(10,742,166)	(5,033,993)	(368,977)	-	(215,327)	(16,360,463)
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	(10,742,166)	(5,033,993)	(368,977)	-	(215,327)	(16,360,463)
Տարվա մաշվածություն	(528,443)	(817,829)	(29,861)	-	(2,348)	(1,378,481)
Օտարումներ/ դուրսգրումներ	1,438	-	-	-	-	1,438
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	(11,269,171)	(5,851,822)	(398,838)	-	(217,675)	(17,737,506)
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 1 հունվարի 2022թ.	2,592,450	8,249,633	39,865	246,959	14,224	11,143,131
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	2,636,166	8,640,921	45,806	257,422	17,219	11,597,534
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	6,032,378	9,221,820	100,068	1,729,468	55,717	17,139,451

Հիմնական միջոցների մաշվածության ծախսը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի կազմում:

Անավարտ շինարարության ծավալները հաշվետու տարում անել են Ծանոթագրություն 24 (ա) կետում ներկայացված տվյալների մշակման կենտրոնի կառուցման արդյունքում:

11. Ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Լիցենզիաներ և արտոնագրեր	Համակարգչային ծրագրեր	Հզորության ՕԱԻ	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	282,314	910,357	-	216,491	1,409,162
Ավելացումներ	68,809	34,356	-	48,044	151,209
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	351,123	944,713	-	264,535	1,560,371
-					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	351,123	944,713	-	264,535	1,560,371
Ավելացումներ	145,070	44,322	417,871	204,290	811,553
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	496,193	989,035	417,871	468,825	2,371,924
Ամորտիզացիա					
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	(185,402)	(761,595)	-	(180,486)	(1,127,483)
Տարվա ամորտիզացիա	(41,136)	(172,449)	-	(29,604)	(243,189)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	(226,538)	(934,044)	-	(210,090)	(1,370,672)
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	(226,538)	(934,044)	-	(210,090)	(1,370,672)
Տարվա ամորտիզացիա	(65,166)	(47,246)	(27,858)	(97,156)	(237,426)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	(291,704)	(981,290)	(27,858)	(307,246)	(1,608,098)
Հաշվեկշռային արժեք					
Առ 1 հունվարի 2022թ.	96,912	148,762	-	36,005	281,679
Առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	124,585	10,669	-	54,445	189,699
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	204,489	7,745	390,013	161,579	763,826

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի կազմում:

12. Վարձակալություն

(ա) Ընկերությունը՝ որպես վարձակալ

Ընկերությունը վարձակալում է տարածքներ ցանցային սարքավորումների, սպասարկման կենտրոնների, պահեստի, գլխամասային գրասենյակի և մուգ մանրաթելի համար: Վարձակալության ժամկետը կազմում է 11-20 տարի ցանցային սարքավորումների տարածքների համար, 3-9 տարի՝ սպասարկման կենտրոնների համար, 20 տարի՝ մուգ մանրաթելի համար, 9 տարի՝ պահեստի համար և 2-3 տարի՝ գլխամասային գրասենյակի շենքի համար: Բոլոր այս վարձակալությունները դասակարգվել են որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ՝ ՖՀՄՄ 16-ի համաձայն:

Ընկերությունը վարձակալում է տրանսպորտային միջոցներ և այլ տարածքներ մեկ տարի կամ պակաս պայմանագրային ժամկետով: Այդ վարձակալությունները կարճաժամկետ են: Ընկերությունը վարձակալում է նաև փողոցի պուներ, որոնց վարձակալության պայմանագրային ժամկետը սահմանափակ չէ: Այդ վարձակալությունն իրենից ներկայացնում է փոքրարժեք ակտիվների վարձակալություն: Ընկերությունը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ այդ վարձակալությունների գծով:

Ստորև ներկայացված է տեղեկատվություն այն վարձակալությունների վերաբերյալ, որոնց շրջանակում Ընկերությունը հանդես է գալիս որպես վարձակալ:

(i) Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

հազ. դրամ	Ցանցային սարքավորումների տարածքներ	Սպասարկման կենտրոններ	Պահեստ	Գլխամասային գրասենյակի շենքի	Մուգ մանրաթել	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	427,400	211,832	87,257	122,546	366,923	1,215,958
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների ավելացումներ	51,839	52,044	-	-	-	103,883
Տարվա մաշվածության գումար	(34,804)	(78,639)	(40,948)	(106,841)	(27,893)	(289,125)
Վերափոխմամբ պայմանավորված փոփոխություններ	4,503	48,160	241,615	270,883	373	565,534
Օտարումներ	(31,584)	(32,561)	-	-	-	(64,145)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	417,354	200,836	287,924	286,588	339,403	1,532,105
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների ավելացումներ	10,510	77,890	-	-	-	88,400
Տարվա մաշվածության գումար	(39,235)	(85,338)	(32,482)	(96,230)	(27,629)	(280,914)
Վերափոխմամբ պայմանավորված փոփոխություններ	43,618	258,269	58,929	-	15,813	376,629
Օտարումներ	(3,750)	-	-	-	(28,341)	(32,091)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	428,497	451,657	314,371	190,358	299,246	1,684,129

(ii) Ծահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Վարձակալություն ՖՀՄՄ 16 համաձայն		
Տոկոսային ծախս վարձակալության գծով պարտավորությունների գծով	210,166	135,429
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների մաշվածություն	280,914	289,124
Կարճաժամկետ և փոքրաթիվ ակտիվների վարձակալությունների գծով ծախսեր	30,421	43,953

(iii) Գրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարներ

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Վարձակալության գծով պարտավորության հիմնական մասի վնասումներ	219,574	261,690
Վարձակալության գծով պարտավորության տոկոսի վնասումներ	210,166	135,429
Ընդամենը գրամական միջոցների արտահոսք վարձակալության գծով	429,740	397,119

(iv) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող գրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում. վարձակալության գծով պարտավորություններ

հազ. դրամ	Ցանցային սարքավորումների տարածքներ	Սպասարկման կենտրոններ	Պահեստ	Գլխամասային գրասենյակի շենք	Մուգ մանրաթել	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	487,658	226,800	265,752	299,867	387,554	1,667,631
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող գրամական հոսքերի հետ կապված						
Վարձակալության գծով պարտավորության հիմնական մասի վնասումներ	(22,098)	(78,534)	(17,246)	(85,371)	(16,325)	(219,574)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող գրամական հոսքերի հետ կապված	(22,098)	(78,534)	(17,246)	(85,371)	(16,325)	(219,574)
Այլ փոփոխություններ						
Ավելացումներ վարձակալության գծով	10,510	77,890	-	-	-	88,400
Վերափոխմամբ պայմանավորված փոփոխություններ	43,618	258,269	58,929	-	15,813	376,629
Օտարումներ	(3,557)	-	-	-	(33,427)	(36,984)
Տոկոսայի ծախս	63,255	34,376	40,354	30,429	41,752	210,166
Վճարված տոկոսներ*	(63,255)	(34,376)	(40,354)	(30,429)	(41,752)	(210,166)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	50,571	336,159	58,929	-	(17,614)	428,045
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	516,131	484,425	307,435	214,496	353,615	1,876,102

հազ. դրամ	Ցանցային սարքավորումների տարածքներ	Սպասարկման կենտրոններ	Պահեստ	Գլխամասային գրասենյակի շենք	Մուգ մանրաթել	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2022թ.	494,520	207,075	69,347	136,510	402,588	1,310,040
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված						
Վարձակալության գծով պարտավորության հիմնական մասի վճարումներ	(25,372)	(68,175)	(45,210)	(107,526)	(15,407)	(261,690)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(25,372)	(68,175)	(45,210)	(107,526)	(15,407)	(261,690)
Այլ փոփոխություններ						
Ավելացումներ վարձակալության գծով	50,337	52,044	-	-	-	102,381
Վերափոխմամբ պայմանավորված փոփոխություններ	4,503	48,160	241,615	270,883	373	565,534
Օտարումներ	(36,330)	(12,304)	-	-	-	(48,634)
Տոկոսայի ծախս	54,959	22,336	5,190	8,274	44,670	135,429
Վճարված տոկոսներ*	(54,959)	(22,336)	(5,190)	(8,274)	(44,670)	(135,429)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	18,510	87,900	241,615	270,883	373	619,281
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2022թ.	487,658	226,800	265,752	299,867	387,554	1,667,631

* Տարվա ընթացքում վճարված վարձավճարները վերաբերում են նախ հաշվեգրված տոկոսներին: Եթե վարձավճարները գերազանցում են հաշվեգրված տոկոսները, գերազանցող մասը վերաբերում է վարձակալության գծով պարտավորության հիմնական գումարին:

(բ) Ընկերությունը՝ որպես վարձատու

Ընկերությունը վարձակալության է հանձնում իր սեփական օպտիկամանրաթելային ցանցի մասը կազմող մուգ մանրաթելը, ինչպես նաև հաճախորդներին տրամադրում է հեռահաղորդակցության սարքավորումներ՝ ծառայությունների մատուցման պայմանագրերի շրջանակում օգտագործման համար: Բոլոր վարձակալությունները դասակարգվում են որպես գործառնական վարձակալություն վարձատուի տեսանկյունից, քանի որ դրանց դեպքում չեն փոխանցվում հիմքում ընկած ակտիվների սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և հատույցները:

2023թ. ընթացքում Ընկերության կողմից վարձակալության գծով ճանաչված եկամուտը կազմում էր 746,543 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 565,696 հազար դրամ):

13. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	1,736,867	1,522,859
Առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստ	(327,145)	(287,913)
Անորոշագրված արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասում ներառված առևտրական դեբիտորական պարտքեր	1,409,722	1,234,946
Վերադարձման ենթական ԱԱՀ	628,378	13,248
Տրված կանխավճարներ	176,328	70,079
Այլ դեբիտորական պարտքեր	58,863	32,468
	2,273,291	1,350,741

Պարտքային և արժույթային ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստները ներկայացված են Ծանոթագրություն 20-ում:

14. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Բանկային հաշիվների մնացորդներ		
- Ba1-ից Ba3 վարկանիշով	71,799	401,849
- B1-ից B2 վարկանիշով	232,039	468,233
- վարկանիշ չունեցող	929,996	14,628
Ընդամենը բանկային հաշիվների մնացորդներ	1,233,834	884,710
Կարճաժամկետ ավանդ*	13,735	10,000
Դրամական միջոցները ճանապարհին	11,912	7,994
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում	1,259,481	902,704

* Կարճաժամկետ ավանդի մարման ժամկետը մինչև 3 ամիս է, և այն Ընկերության կողմից դիտարկվում է որպես դրամական միջոցների համարժեք:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «վարկանիշ չունեցող» դասում ներառված են հայկական բանկում պահվող 927,514 հազար դրամ գումարով մնացորդները (2022թ-ին՝ 21,277 հազար դրամ): Նախքան վարկանիշի չեղարկումը բանկն ուներ «Moody's» վարկանիշային գործակալության B1 վարկանիշ:

Տոկոսադրույքային ռիսկին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության վերլուծությունը ներկայացված են Ծանոթագրություն 20-ում:

15. Կապիտալ և պահուստներ

(ա) Բաժնետիրական կապիտալ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 10,000 սովորական բաժնետոմսից (2022թ-ին՝ 10,000): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 100 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 100 հազար դրամ):

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ստանալ ժամանակ առ ժամանակ հայտարարվող շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության բաժնետերերի ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Շահաբաժիններ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության բաշխման ենթակա պահուստները սահմանափակվում են Ընկերության ՖՀՄ համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվություններում գրանցված չբաշխված շահույթի մնացորդով՝ բացառությամբ չբաշխված շահույթի գծով գործող ստորև ներկայացված սահմանափակումների:

Շահաբաժինների վճարումն արգելվում է, եթե Ընկերության գուտ ակտիվների արժեքը պակաս է բաժնետիրական կապիտալից կամ եթե շահաբաժինների վճարման հետևանքով գուտ ակտիվների արժեքը կնվազի բաժնետիրական կապիտալից:

Ընկերության բաշխման ենթակա պահուստները որոշվում են Ընկերության ՖՀՄ համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և 2023թ. ընթացքում շահաբաժիններ չեն հայտարարվել (2022թ-ին շահաբաժիններ չէին հայտարարվել):

16. Կապիտալի կառավարում

Ընկերությունը չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն դեկավարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա՝ Ընկերության գործառնական և ռազմավարական պահանջները բավարարելու և շուկայի մասնակիցների վստահությունը պահպանելու համար, որն իրագործվում է դրամական միջոցների արդյունավետ կառավարման, Ընկերության հասույթի և շահույթի շարունակական հսկողության և հիմնականում Ընկերության գործառնական դրամական հոսքերով ֆինանսավորվող երկարաժամկետ ներդրումային ծրագրերի միջոցով: Ձեռնարկելով այդ քայլերն Ընկերությունը նպատակ ունի կայունացնել շահույթի աճը:

Տարվա ընթացքում կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող Ընկերության մոտեցումը չի փոփոխվել:

Ընկերության կապիտալի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին մարմինների կողմից սահմանված պահանջներ:

17. Պայմանագրի գծով պարտավորություններ

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Ոչ ընթացիկ մաս		
Հետաձգված եկամուտ մուժ մանրաթելի օգտագործման անօտարելի իրավունքի պայմանագրերից	902,803	1,020,673
	902,803	1,020,673
Ընթացիկ մաս		
Հետաձգված եկամուտ մուժ մանրաթելի օգտագործման անօտարելի իրավունքի պայմանագրերից	117,870	104,726
Հանախորդների կանխավճարներ այլ ծառայությունների համար	331,044	237,951
	448,914	342,677
	1,351,717	1,363,350

Մուժ մանրաթելի օգտագործման անօտարելի իրավունքի պայմանագրերի գծով հետաձգված հասույթն իրենից ներկայացնում է 20 տարվա ընթացքում տրամադրվելիք ծառայությունների դիմաց ստացված կանխավճարները (Ծանոթագրություն 6 (գ)):

18. Վարկեր և փոխառություններ վերջնական մայր ընկերությունից

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ամորտիզացված արժեքով չսպիվող Ընկերության տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների վերաբերյալ: Տոկոսադրույքի, արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 20-ում:

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Ընթացիկ պարտավորություններ		
Փոխառություն վերջնական մայր ընկերությունից	16,097,190	15,336,631
	16,097,190	15,336,631

Վերջնական մայր ընկերությունից ստացված փոխառությունը կազմում է 3,578 միլիոն ռուբլի՝ 2029թ-ին մարման ժամկետով: Փոխառության պայմանագրի պայմանների համաձայն՝ պարտատերն իր հայեցողությամբ կարող է ցանկացած պահի պահանջել փոխառության մարումը:

(ա) Պայմանները և մարման ժամանակացույցը

Ստորև ներկայացված են փոխառության պայմանները և մարման ժամկետները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ. տոկոսադր.	Մարման տարի	31 դեկտեմբերի 2023թ.		31 դեկտեմբերի 2022թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Փոխառություն վերջնական մայր ընկերությունից	Ռուբլի	7.50% - 9%	Ցպահանջ	16,097,190	16,097,190	15,336,631	15,336,631
				16,097,190	16,097,190	15,336,631	15,336,631

Ընկերության վերջնական մայր ընկերությունը հաստատել է, որ մոտ ապագայում Ընկերությանը կտրամադրի գործունեությունը շարունակելու և ֆինանսական պարտականությունները կատարելու համար անհրաժեշտ ֆինանսական և այլ աջակցություն: Բացի այդ, թեև վերջնական մայր ընկերությունից ստացված փոխառությունը ենթակա է մարման ըստ պահանջի, վերջնական մայր ընկերությունը հաստատել է, որ չի պլանավորում պահանջել 3,578 միլիոն ռուբլի գումարով փոխառության մարումը մոտ ապագայում:

(բ) Պարտավորությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի փոփոխությունների համադրում

հազ. դրամ	Վարկեր և փոխառություններ	
	2023թ.	2022թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	15,336,631	18,530,893
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Մուտքեր փոխառություններից	2,905,900	2,287,050
Այլ փոփոխություն/օգուտ փոխարկումից	-	(135,494)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	2,905,900	2,151,556
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	(2,969,475)	(6,064,894)
Այլ փոփոխություններ		
<i>Պարտավորությունների հետ կապված փոփոխություններ</i>		
Տոկոսային ծախս	824,134	719,084
Վճարված տոկոսներ	-	(8)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	824,134	719,076
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	16,097,190	15,336,631

19. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	865,351	701,904
Հիմնական միջոցների ձեռքբերման համար վճարվելիք գումարներ	8,051	28,928
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	48,664	49,712
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ ընթացիկ առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի կազմում	922,066	780,544
Աշխատակիցներին վճարվելիք գումարներ	331,027	278,352
Վճարվելիք հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	112,991	147,166
Ընդամենը առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,366,084	1,206,062

Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 20-ում:

20. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Իրական արժեքի գնահատման նպատակն է որոշել այն մտավոր գինը, որը կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների փոխանցման ժամանակ:

Ընկերությունը որոշել է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը կիրառելով գնահատման մեթոդներ: Գնահատման մեթոդի նպատակն է ստանալ իրական արժեք, որն արտացոլում է այն գինը, որը կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում: Գնահատման համար կիրառվել է գեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը: Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը հաշվարկվել է հիմնական գումարի և տոկոսների գծով ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի հիման վրա՝ գեղչված շուկայական տոկոսադրույքով հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերության ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը մտավորապես համապատասխանում է վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքին դրանց կարճաժամկետ բնույթի պատճառով:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Ընկերությունը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 20 (բ) (ii)),
- իրացվելիության ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 20 (բ) (iii)),
- շուկայական ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 20 (բ) (iv)):

(i) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է Ընկերության ռիսկերի կառավարման համակարգի կազմակերպման և հսկողության համար:

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների և Ընկերության գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

(ii) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստ կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում հաճախորդներից ստացվելիք դեբիտորական պարտքերի և դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների հետ կապված:

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին: Ստորև ներկայացված է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2023թ.	2022թ.
Առևտրական դեբիտորական պարտքերի	1,409,722	1,234,946
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,259,481	902,704
	2,669,203	2,137,650

Առևտրական դեբիտորական պարտքեր

Ընկերության մեծածախ ոլորտի և վերջնական օգտատեր հանդիսացող իրավաբանական անձ հաճախորդների մեծամասնությունն Ընկերության հետ համագործակցում է ավելի քան հինգ տարի: Ընկերությունը կառավարում է պարտքային ռիսկը պահանջելով կանխավճարներ խոշոր հաճախորդներից երկարաժամկետ պայմանագրերի դեպքում: Այլ պայմանագրերի համար Ընկերությունը գնահատում է հաճախորդների վճարունակությունը՝ նախքան վճարման և սպասարկման ստանդարտ պայմաններն առաջարկելը: Իր մեծածախ ոլորտի և վերջնական օգտատեր հանդիսացող իրավաբանական անձ հաճախորդների համար Ընկերությունը պարտքային ռիսկը վերահսկում է անհատական հիմունքով՝ գնահատելով յուրաքանչյուր հաճախորդի վճարունակությունը՝ հաշվի առնելով վճարումների ուշացումները, գործունեության ոլորտը, աշխարհագրական տեղակայվածությունը, ժամկետայնությունը, հաճախորդի հետ աշխատելու փորձը և նախկինում ֆինանսական դժվարությունների առկայության հանգամանքը: Ղեկավարությունը դիտարկում է նաև այն գործոնները, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ իր հաճախորդների բազայի վրա, այդ թվում՝ այն ոլորտին և երկրին բնորոշ պարտազանցման ռիսկը, որտեղ իրենց գործունեությունն են իրականացնում հաճախորդները: Հասույթի համակենտրոնացման վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 6-ի (բ) կետում:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի հետ կապված պարտքային ռիսկին իր ենթարկվածություն սահմանափակելու համար Ընկերությունը վճարման առավելագույն ժամկետ է սահմանել մեկ ամիսը ֆիզիկական և իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդների համար:

Ընկերությունը չի պահանջում գրավ առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի համար: Ընկերությունը չունի առևտրական դեբիտորական պարտքեր, որոնց գծով արժեզրկման գծով պահուստ չի ճանաչվել գրավի առկայության պատճառով:

Ստորև ներկայացված է առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունն ըստ աշխարհագրական տարածաշրջանների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2023թ.	2022թ.
Հայաստանի Հանրապետություն	855,275	962,206
ԱՊՀ այլ երկրներ	554,237	272,510
Եվրոպայի երկրներ	210	230
	1,409,722	1,234,946

Ստորև ներկայացված է առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունն ըստ հաճախորդների տեսակների 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2023թ.	2022թ.
Մեծածախ ոլորտի հաճախորդներ	619,418	385,258
Վերջնական օգտատեր հանդիսացող ֆիզիկական անձիք	395,427	389,356
Վերջնական օգտատեր հանդիսացող իրավաբանական անձիք	394,877	460,332
	1,409,722	1,234,946

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր առևտրական դեբիտորական պարտքերից Ընկերության հինգ ամենախոշոր հաճախորդներին վերագրելի են 637,396 հազար դրամ գումարով առևտրական դեբիտորական պարտքերը կամ ընդհանուր առևտրական դեբիտորական պարտքերի հաշվեկշռային արժեքի 45% (2022թ-ին՝ հինգ ամենախոշոր հաճախորդներին վերագրելի էին 498,858 հազար դրամ գումարով առևտրական դեբիտորական պարտքերը կամ դրանց հաշվեկշռային արժեքի 40%):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատում ֆիզիկական և իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդների համար

Արտաքին վարկանիշ ունեցող իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդներից, խոշոր հեռահաղորդակցության ընկերություններից, բանկերից և 10,000 հազար դրամը գերազանցող չմարված մնացորդ ունեցող հաճախորդներից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն Ընկերությունը գնահատում է անհատական հիմունքով: Ընկերությունը պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքին տալիս է պարտքային ռիսկի վարկանիշ այն տվյալների հիման վրա, որոնք օգտագործվում են կորստի ռիսկը կանխատեսելու համար (որոնք ներառում են, սակայն չեն սահմանափակվում հետևյալով՝ արտաքին վարկանիշներ, դրամական հոսքերի կանխատեսումներ և հաճախորդների մասին մամուլում հրատարակված տեղեկատվություն), և կիրառելով պարտքային որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի վարկանիշները սահմանվում են որակական և քանակական գործոնների հիման վրա, որոնք վկայում են պարտագանգման ռիսկի մասին և համընկնում են «Moody's» վարկանիշային գործակալության արտաքին վարկանիշների սահմանումներին: Անհատական հիմունքով գնահատվող առևտրական դեբիտորական պարտքերի համար Ընկերությունը ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է հիմք ընդունելով ժամկետանցության կարգավիճակը և վերջին երկու տարիներում փաստացի պարտքային կորուստ ունենալու փորձը:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված է տեղեկատվություն պարտքային ռիսկին ենթարկվածության, ակնկալվող պարտքային կորուստների և անհատական հիմունքով գնահատվող առևտրական դեբիտորական պարտքերի պարտքային որակի վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Ամբողջ	Ամբողջ	Ընդամենը
	ժամկետում ԱՊԿ, չարժեզրկված	ժամկետում ԱՊԿ, արժեզրկված	
Անհատական հիմունքով գնահատվող՝ վարկանիշ չունեցող իրավաբանական անձանց համախառն հաշվեկշռային արժեք	681,875	54,424	736,299
Անհատական հիմունքով գնահատվող իրավաբանական անձանց համախառն հաշվեկշռային արժեք	681,875	54,424	736,299
Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	(15,988)	(54,424)	(70,412)
Անհատական հիմունքով գնահատվող իրավաբանական անձանց զուտ հաշվեկշռային արժեք	665,887	-	665,887

2022թ.

հազ. դրամ	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, չարժեզրկված	Ամբողջ ժամկետում ԱՊԿ, արժեզրկված	Ընդամենը
Անհատական հիմունքով գնահատվող՝ վարկանիշ չունեցող իրավաբանական անձանց համախառն հաշվեկշռային արժեք	514,569	49,872	564,441
Անհատական հիմունքով գնահատվող իրավաբանական անձանց համախառն հաշվեկշռային արժեք	514,569	49,872	564,441
Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	(10,168)	(42,113)	(52,281)
Անհատական հիմունքով գնահատվող իրավաբանական անձանց զուտ հաշվեկշռային արժեք	504,401	7,759	512,160

Ղեկավարության գնահատմամբ 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անհատական հիմունքով գնահատվող՝ վարկանիշ չունեցող իրավաբանական անձանցից ստացվելիք 685,874 հազար դրամ գումարով առևտրական դեբիտորական պարտքերի (2022թ-ին՝ 514,569 հազար դրամ) վարկանիշը մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B1-ից Ba3 վարկանիշին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և խմբային հիմունքով գնահատվող իրավաբանական և ֆիզիկական անձանցից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Խմբային հիմունքով գնահատվող իրավաբանական անձանց համախառն հաշվեկշռային արժեք	Խմբային հիմունքով գնահատվող ֆիզիկական անձանց համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Խմբային հիմունքով գնահատվող զուտ հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների մակարդակ
Ոչ ժամկետանց	296,867	390,347	(12,494)	674,721	2%
0 - 30 օր ժամկետանց	49,712	9,597	(11,813)	47,496	20%
31 - 60 օր ժամկետանց	21,208	5,870	(10,271)	16,807	38%
61 - 90 օր ժամկետանց	10,215	4,651	(10,055)	4,811	68%
Ավելի քան 90 օր ժամկետանց	177,992	34,109	(212,101)	-	100%
	555,994	444,574	(256,734)	743,835	26%

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության և խմբային հիմունքով գնահատվող իրավաբանական և ֆիզիկական անձանցից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Խմբային հիմունքով գնահատվող իրավաբանական անձանց համախառն հաշվեկշռային արժեք	Խմբային հիմունքով գնահատվող ֆիզիկական անձանց համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Խմբային հիմունքով գնահատվող գուտ հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների մակարդակ
Ոչ ժամկետանց	292,178	385,951	(13,930)	664,199	2%
0 - 30 օր ժամկետանց	38,547	9,821	(10,311)	38,057	21%
31 - 60 օր ժամկետանց	21,394	5,895	(10,442)	16,847	38%
61 - 90 օր ժամկետանց	7,488	3,979	(7,784)	3,683	68%
Ավելի քան 90 օր ժամկետանց	160,727	32,439	(193,166)	-	100%
	520,334	438,085	(235,633)	722,786	25%

Ընկերությունն օգտագործում է պահուստավորման մատրից չափելու համար խմբային հիմունքով գնահատվող հաճախորդներից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերից ակնկալվող պարտքային կորուստները, որոնք ներառում են մեծ թվով փոքր գումարով մնացորդներ:

Կորստի մակարդակը հաշվարկվում է «roll rate» մեթոդով, որը հիմնված է այն հավանականության վրա, որ դեբիտորական պարտքը կանցնի ժամկետանցությունից մինչև դուրս գրումը հաջորդական փուլերով: «Roll rate»-երը հաշվարկվում են անհատական հիմունքով իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց համար: Կորստի մակարդակը որոշվում է վերջին երկու տարիների ընթացքում կրած փաստացի պարտքային կորուստների հիման վրա:

Խմբային հիմունքով գնահատվող դեբիտորական պարտքերի համար կիրառվել է 100% արժեզրկման դրույք ավելի քան 90 օր ժամկետանց առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ, ավելի կարճ ժամկետով ժամկետանց առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի նկատմամբ կիրառվել են արժեզրկման ավելի ցածր դրույքներ:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններ

Ստորև ներկայացված են առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխությունները տարվա ընթացքում:

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Մնացորդը տարեսկզբի դրությամբ	287,913	230,137
Ճանաչված արժեզրկումից կորուստ	78,788	103,504
Առևտրական դեբիտորական պարտքերի դիմաց դուրսգրված գումարներ	(39,556)	(45,728)
Մնացորդը տարեվերջի դրությամբ	327,145	287,913

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ 1,259,481 հազար դրամ գումարով դրամական միջոցներ ճանապարհին և բանկային հաշիվների մնացորդներ (2022թ-ին՝ 902,704 հազար դրամ), որն իրենցից ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին այդ ակտիվների հետ կապված: Ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների և բանկային հաշիվների ընդհանուր գումարից 1,247,569 հազար դրամը (2022թ-ին՝ 871,054 հազար դրամ) պահվում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B1-ից Ba3 վարկանիշով հայկական բանկերում և վճարային կազմակերպություններում:

Ընկերության գնահատմամբ ճանապարհին գտնվող դրամական միջոցների և բանկային հաշիվների մնացորդների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվել հիմնականում վերջիններիս կարճաժամկետ բնույթի պատճառով:

(iii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Ընկերության մոտեցումն է ապահովել, որքանով հնարավոր է, բավարար իրացվելիություն սովորական և արտասովոր պայմաններում պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Ընկերության համբավը վտանգելու:

Ընկերությունն ապահովում է ցպահանջ դրամական միջոցների այնպիսի չափի առկայություն, որը բավարար կլինի ակնկալվող գործառնական ծախսերը, այդ թվում՝ ֆինանսական պարտականությունների սպասարկման ծախսերը ծածկելու համար: Այս պարագայում հաշվի չի առնվում առանձնահատուկ հանգամանքների հնարավոր ազդեցությունը, որոնք հնարավոր չէ որջամտորեն կանխատեսել, օրինակ՝ բնական աղետները:

Ստորև ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային մարման ժամկետները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ներկայացված են ընդհանուր և չզեղչված գումարները, որոնք ներառում են գնահատված տոկոսային վճարումները:

31 դեկտեմբերի 2023թ.

հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	Հաշվեկշռ. արժեք	Պայմանագրային	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի
		դրամական հոսքեր					քան 5 տարի
Փոխառություն վերջնական մայր ընկերությունից	16,097,190	16,097,190	16,097,190	-	-	-	-
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	922,066	922,066	-	735,309	186,757	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,876,102	3,152,098	-	74,632	373,984	1,583,588	1,119,894
	18,895,358	20,171,354	16,097,190	809,941	560,741	1,583,588	1,119,894

31 դեկտեմբերի 2023թ.

հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	Հաշվեկշռ. արժեք	Պայմանագրային	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի
		դրամական հոսքեր					քան 5 տարի
Փոխառություն վերջնական մայր ընկերությունից	15,336,631	15,336,631	15,336,631	-	-	-	-
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	780,544	780,544	-	616,189	164,355	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,667,631	2,844,978	-	68,050	319,568	1,148,656	1,308,704
	17,784,806	18,962,153	15,336,631	684,239	483,923	1,148,656	1,308,704

Չի ակնկալվում, որ մարման ժամկետների վերլուծությունում ներառված դրամական հոսքերը կարող են առաջանալ նշվածից նշանակալիորեն ավելի վաղ կամ նշվածներից նշանակալիորեն տարբեր գումարներով:

(iv) Ծուկայական ռիսկ

Ծուկայական ռիսկն Ընկերության եկամտի կամ ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է շուկայական գների, օրինակ՝ արտարժույթի փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխությունների հետևանքով: Ծուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց օպտիմալ եկամտաբերություն:

Ընկերությունը չի կիրառում հեջի հաշվառում շահույթի կամ վնասի փոփոխականությունը կառավարելու համար:

Արժույթային ռիսկ

Ընկերությունը ենթարկվում է արժույթային ռիսկին ՀՀ դրամից տարբեր արժույթներով արտահայտված վաճառքների, գումաների և փոխառությունների հետ կապված: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ գործառնություններն հիմնականում արտահայտված են ռուբլով (2022թ-ին՝ ռուբլով):

Ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին

Ստորև ներկայացված է Ընկերության ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին՝ ըստ անվանական գումարների:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված 2023թ.	Եվրոյով արտահայտված 2023թ.	Ռուբլով արտահայտված 2023թ.	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված 2022թ.	Եվրոյով արտահայտված 2022թ.	Ռուբլով արտահայտված 2022թ.
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,788	59,688	938,529	33,778	286,831	87,740
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	399,699	188,426	1,373	229,621	84,020	1,420
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	(16,097,190)	-	-	(15,336,631)
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	(546,457)	(6,441)	(129,132)	(289,567)	(8,384)	(4,185)
	(138,970)	241,673	(15,286,420)	(26,168)	362,467	(15,251,656)

Տարվա ընթացքում կիրառվել արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

ՀՀ դրամով	Միջին փոխարժեք		Սփոթ փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2023թ.	2022թ.	2023թ.	2022թ.
1 ԱՄՆ դոլար	392.54	434.86	404.79	393.57
1 եվրո	424.59	459.48	447.90	420.06
1 ռուբլի	4.65	6.48	4.50	5.59

Չգայնության վերլուծություն

Ստորև ներկայացված դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր աճը (նվազումը) ԱՄՆ դոլարի, եվրոյի և ռուբլու նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծության ժամանակ ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ և հաշվի չի առնում կանխատեսվող վաճառքի և գնումների ազդեցությունը:

հազ. դրամ	Աճ	Նվազում
	Շահույթ կամ (վնաս)	Շահույթ կամ (վնաս)
31 դեկտեմբերի 2023թ.		
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	13,897	(13,897)
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն եվրոյի նկատմամբ	(24,167)	24,167
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ռուբլու նկատմամբ	1,528,642	(1,528,642)
31 դեկտեմբերի 2022թ.		
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	2,617	(2,617)
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն եվրոյի նկատմամբ	(36,247)	36,247
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ռուբլու նկատմամբ	1,525,166	(1,525,166)

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում վարկերի և փոխառությունների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (հաստատուն տոկոսադրույքով պարտք) կամ ապագա դրամական հոսքերը (փոփոխուն տոկոսադրույքով պարտք): Ղեկավարությունը չի կիրառում հաստատուն կամ փոփոխուն տոկոսադրույքների նկատմամբ Ընկերության ենթարկվածությունը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր վարկերի կամ փոխառությունների դեպքում ղեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա որոշելու համար, թե որ տոկոսադրույքը՝ հաստատուն թե փոփոխուն, ավելի բարենպաստ կլինի Ընկերության համար մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության տոկոսակիր ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքների կառուցվածքը հետևյալն էր.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2023թ.	2022թ.
Հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական ակտիվներ	1,167,798	485,236
Ֆինանսական պարտավորություններ	(16,097,190)	(15,336,631)
	(14,929,392)	(14,851,395)

Իրական արժեքի զգայնության վերլուծություն հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքների համար

Ընկերությունը չի հաշվառում հաստատուն տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքները որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, այդ իսկ պատճառով, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխությունն ազդեցություն չէր ունենա շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա:

21. Կապիտալ հանձնառություններ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ձեռքբերման պայմանագրերի գծով Ընկերության հանձնառությունների ընդհանուր գումարը կազմում է 939,911 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 2,205,491 հազար դրամ): Այդ պայմանագրերը հիմնականում վերաբերում են Աբովյան քաղաքում 218 պահարանապահոցով տվյալների կենտրոնի կառուցման նախագծին:

22. Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական ծառայությունների ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են այլ երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանի Հանրապետությունում: Ընկերությունն ամբողջությամբ չի ապահովագրել իր հիմնական միջոցները և սարքավորումները, այն ապահովագրված չէ նաև գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Ընկերության տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով: Թանի դեռ Ընկերությունը չունի համապատասխան ապահովագրական ծածկույթ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունը կարող է հանդես գալ որպես դատական վարույթների և հայցերի կողմ: Դեկավարությունը գտնում է, որ նման վարույթների կամ հայցերի արդյունքում առաջացող պարտավորությունների վերջնական գումարը, եթե այդպիսիք լինեն, նշանակալի բացասական ազդեցություն չի ունենա ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործունեության արդյունքների վրա:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հանախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

2020թ. հունվարի 1-ից Հայաստանի Հանրապետությունում գործում է տրանսֆերային գնագոյացման օրենսդրությունը: Օրենսդրությունը գործում է 2020թ. և հաջորդ տարիների համար: Տրանսֆերային գնագոյացման տեղական կանոնները համանման են ՏՀՀԿ-ի ուղեցույցներին, սակայն որոշակի հանգամանքներում առկա է անորոշություն հարկային օրենսդրության գործնական կիրառման հետ կապված:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները պարտադրում են հարկ վճարողներին պատրաստել տրանսֆերային գնագոյացման փաստաթղթեր վերահսկվող գործարքների համար, սահմանում են լրացուցիչ հարկերի և տույժերի հաշվեգրման հիմքեր և մեխանիզմներ, եթե վերահսկվող գործարքների գները տարբերվում են շուկայական գներից:

Տրանսֆերային գնագոյացման կանոնները կիրառելի են ստորև ներկայացված գործարքների նկատմամբ, եթե վերահսկվող գործարքի հանրագումարը գերազանցում է 200 միլիոն դրամը հարկային տարում:

- միջպետական գործարքներ կապակցված կողմերի միջև,
- միջպետական գործարքներ օֆշորային գոտիներում գրանցված ընկերությունների հետ՝ անկախ վերջիններիս կապակցված կողմ լինելու հանգամանքից,
- կապակցված կողմերի միջև երկրի ներսում իրականացվող որոշ գործարքներ, որոնք սահմանված են ՀՀ հարկային օրենսգրքով:

Քանի որ հարկային մարմինները և դատարանները չունեն տրանսֆերային գնագոյացման կանոնների կիրառման փորձ, դժվար է կանխատեսել տրանսֆերային գնագոյացման նոր կանոնների ազդեցությունն այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Վերը նշված հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել զարգացած երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Դեկլարությունը գտնում է, որ համարժեքորեն է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

23. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Հսկողություն

Ընկերության անմիջական մայր ընկերությունը «Ֆիլոր Վենչըրս» ՍՊԸ-ն:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «Ռոստելեկոմ» ՀԲԸ-ի 100% դուստր ընկերությանը՝ «Ռոստելեկոմ Ինթերնեշնլ» ՍՊԸ-ին էր պատկանում «Ֆիլոր Վենչըրս» ՍՊԸ-ի բաժնետոմսերի 74.98%-ը: 2019թ. ընթացքում «Ռոստելեկոմ Ինթերնեշնլ» ՍՊԸ-ն գնեց «Ֆիլոր Վենչըրս» ՍՊԸ-ի բաժնետոմսերի մնացած 25.02%-ը, որի արդյունքում նրա բաժնեմասը կազմեց 100%:

Ընկերության վերջնական մայր ընկերությունն է «Ռոստելեկոմ» ՀԲԸ-ն, որի նկատմամբ վերջնական հսկողություն է իրականացնում Ռուսաստանի Դաշնության կառավարությանը:

«Ռոստելեկոմ» ՀԲԸ-ն հրապարակում է ֆինանսական հաշվետվություններ:

(բ) Գործարքներ առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ

(i) Առանցքային ղեկավար անձնակազմի վարձատրությունը

Տարվա ընթացքում առանցքային ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է աշխատավարձի և աշխատակիցների այլ հատուցումների կազմում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում:

հազ. դրամ

Առանցքային ղեկավար անձնակազմ

2023թ.

453,889

2022թ.

409,119

(գ) Գործարքներ կառավարության հետ կապակցված կազմակերպությունների հետ

Ընկերությունն իր ամենօրյա գործառնություններն իրականացնում է մի շարք կազմակերպությունների հետ, որոնք հսկվում կամ համատեղ հսկվում են Ռուսաստանի Դաշնության կառավարության կողմից: Ընկերությունն օգտվում է կառավարության հետ կապակցված կազմակերպությունների հետ իրականացվող գործարքների համար պակաս ծավալով բացահայտումներ ներկայացնելու ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» տրվող հնարավորությունից:

Ընկերության հասույթում ներառված 136,615 հազար դրամ գումարը (2022թ-ին՝ 143,567 հազար դրամ) ստացվել է երեք կազմակերպությունից, որոնց նկատմամբ համատեղ հսկողություն կամ նշանակալի ազդեցություն ունի Ռուսաստանի Դաշնության կառավարությունը: Վաճառքներն իրականացվում են կառավարության հետ չկապակցված կազմակերպությունների հետ իրականացվող վաճառքների պայմանների հետ համադրելի պայմաններով:

Ընկերության ծախսերում ներառված 81,717 հազար դրամ գումարը (2022թ-ին՝ 79,991 հազար դրամ) վերաբերում է երկու կազմակերպություններին, որոնց նկատմամբ համատեղ հսկողություն կամ նշանակալի ազդեցություն ունի Ռուսաստանի Դաշնության կառավարությունը:

(դ) Այլ գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև ներկայացված են Ընկերության այլ գործարքները կապակցված կողմերի հետ:

(i) Հասույթ

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը 2023թ.	Գործարքի գումարը 2022թ.
Մատուցված ծառայություններ		
Վերջնական մայր ընկերություն		
– հասույթ տվյալների միջազգային փոխանցման ծառայություններից	273,723	275,359
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ		
– հասույթ տվյալների միջազգային փոխանցման ծառայություններից և այլ եկամուտ	639,820	203,918

(ii) Ծախսեր

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը 2023թ.	Գործարքի գումարը 2022թ.
Ստացված ծառայություններ		
Վերջնական մայր ընկերություն – գնված ինտերնետային տրաֆիկ	212,713	296,459
Վերջնական մայր ընկերություն – ցանցային ենթակառուցվածքների վարձակալություն և այլ ծախսեր	54,109	4,516
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ – գնված ինտերնետային տրաֆիկ	22,600	24,517
Այլ ծախսեր		
Վերջնական մայր ընկերություն	119,941	2,714

(iii) Փոխառություններ

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Վերջնական մայր ընկերություն – չմարված փոխառություններ	16,097,190	15,336,631
Վերջնական մայր ընկերություն – տրամադրված փոխառություն	2,905,900	2,287,050
Վերջնական մայր ընկերություն – տոկոսային ծախս	824,134	719,076

(iv) Մնացորդներ

(ա) Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Վերջնական մայր ընկերություն – առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	644,564	244,757
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ – առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	247,258	171,599

(բ) Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2023թ.	2022թ.
Վերջնական մայր ընկերություն – առևտրական դեբիտորական պարտքեր	551,908	271,637
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող ընկերություններ – առևտրական առևտրական դեբիտորական պարտքեր	1,234	14,662

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների բոլոր մնացորդները, բացառությամբ ստացված փոխառությունների, ենթակա են մարման կանխիկով՝ հաշվետու ամսաթվից հետո վեց ամսվա ընթացքում: Մնացորդներից ոչ մեկը գրավով ապահովված չէ:

24. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած դեպքեր

(ա) Տվյալների մշակման կենտրոնի շահագործման հանձնում

2024թ. մայիսին Ընկերությունը կոմերցիոն շահագործման է հանձնել Հայաստանում խոշորագույն և ամենահզոր տվյալների մշակման կենտրոնի նախագիծը Կոտայքի մարզում՝ քաղաք Աբովյանում:

Տվյալների մշակման կենտրոնը կրավարարի առևտրային ընկերությունների և պետական հաստատությունների տարաբնույթ կարիքները և կտրամադրի մասշտաբավորվող, անվտանգ և արդյունավետ լուծումներ, ինչպես նաև կնպաստի Հայաստանի թվային ապագայի զարգացմանը:

Տվյալների մշակման կենտրոնի հզորությունը է 2 ՄՎտ է, այն միացված է ՀՀ էներգահամակարգին 35 ԿՎտ հզորությամբ ենթակայանով և ընթացքում են երկրորդ՝ 110 ԿՎտ հզորությամբ ենթակայանի կառուցման աշխատանքները: Տվյալների մշակման կենտրոնում տեղակայված են 216 սերվերային պահարաններ:

(բ) Վերաբերենդավորում

2024թ. մայիսին Ընկերությունը հայտարարեց վերաբերենդավորման մեկնարկի մասին: Ընկերությունն այսուհետ կգործի OVIO նոր անվանման ներքո:

25. Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

26. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Հասույթ

Հանախորդների հետ պայմանագրերին վերաբերող Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 6-ի (դ) կետում:

(բ) Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

Ընկերության ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսերը ներառում են.

- տոկոսային եկամուտը,
- տոկոսային ծախսը,
- փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների գծով:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը ճանաչվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Սկզբնական ճանաչումից հետո պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը դադարում է պարտքային առումով արժեզրկված լինելուց, հաշվարկը կրկին իրականացվում է համախառն հիմունքով:

Փոխառության ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի չեն որակավորվող ակտիվի ձեռքբերմանը, կառուցմանը կամ արտադրությանը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(գ) Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Փոխարժեքային տարբերություններից օգուտը կամ կորուստը դրամային հոդվածների գծով իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի, որը ճշգրտված է ժամանակաշրջանի արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների և վճարումների մասով, և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված՝ արտարժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով: Արտարժույթի վերահաշվարկից առաջացող տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(դ) Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտականությունները չափվում են առանց զեղչման և ծախսագրվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Պարտավորությունը ճանաչվում է այն գումարի չափով, որն ակնկալվում է վճարել որպես կարճաժամկետ դրամական միջոցների տեսքով պարգևավճար կամ շահույթի բաշխումների պլանների շրջանակում, եթե Ընկերությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն այդ գումարը վճարել որպես աշխատակցի անցյալ ծառայության արդյունք և կարող է արժանահավատորեն գնահատել պարտականությունը:

(ե) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ հարկը և հետաձգված հարկը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված հոդվածներին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել կամ ստանալ տարվա հարկվող եկամտի կամ վնասի գծով կիրառելով հարկի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից այնպիսի գործարքում, որը քիզնեսի միավորում չէ և գործարքի պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական և ոչ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների համար այն չափով, որով հավանական է, որ Ընկերությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այնևս հավանական չէ, որ հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտը կիրացվի:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտացոլում է հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան կախված այն եղանակից, որով Ընկերությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Ընկերությունն ունի ունի ընթացիկ հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և այդ հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկվող իրավաբանական անձից կամ տարբեր հարկվող իրավաբանական անձանցից, բայց նրանք մտադիր են մարումն իրականացնել գուտ հիմունքով, կամ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները միաժամանակ:

(գ) Հիմնական միջոցներ

(i) Ծանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռքբերմանն ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները: Մեփական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի արժեքը, ուղղակի աշխատուժի գծով ծախսումները, ակտիվն իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ ուղղակիորեն կապված ցանկացած այլ ծախսումները, ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ծախսումները, ակտիվի զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման ծախսումները: Ձեռքբերված համակարգչային ծրագիրը, որը հանդիսանում է համապատասխան սարքավորման ֆունկցիոնալության անբաժանելի մասը, կապիտալացվում է որպես այդ սարքավորման մաս:

Եթե հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետներ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (խոշոր բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի (բացառությամբ մուժ մանրաթելի) օտարումից ստացված օգուտը և վնասը որոշվում է համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում է զուտ հիմունքով «Այլ եկամուտներ/այլ ծախսեր» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

Մուժ մանրաթելի վաճառքից ստացվող մուտքերը ճանաչվում են հասույթում, քանի որ այս գործարքներն իրականացվում են Ընկերություն բնականոն գործունեության ընթացքում:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցների բաղկացուցչի փոխարինման ծախսերը ճանաչվում են միավորի հաշվեկշռային արժեքում, երբ հավանական է, որ Ընկերություն կհոսեն այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, և վերջինիս արժեքը հնարավոր կլինի արժանահավաստորեն չափել: Փոխարինվող բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքն ապահանջվում է: Հիմնական միջոցների ընթացիկ սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և օգտագործման համար պիտանի դառնալու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և օգտագործման համար պիտանի դառնալու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ հանած վերջինիս մնացորդային արժեքը:

Առանձին ակտիվների խոշոր բաղկացուցիչներից յուրաքանչյուրի օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատվում է, և եթե այդ ժամկետը տարբերվում է ակտիվի մնացած մասերի օգտակար ծառայության ժամկետից, ապա այդ բաղկացուցչի մաշվածությունն առանձին է հաշվարկվում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների միավորի յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն ավելի ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների ստացման մոդելը: Հողատարածքի գծով մաշվածությունն չի հաշվարկվում:

Ստորև ներկայացված են հիմնական միջոցների նշանակալի միավորների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար:

- Հեռահաղորդակցության սարքավորումներ	5-10 տարի
- Փոխանցող հարմարանքներ	15-20 տարի
- Փոխադրամիջոցներ	10 տարի
- Այլ հիմնական միջոցներ	15-20 տարի

Մաշվածության հաշվարկման մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում և անհրաժեշտության դեպքում՝ նշգրտվում:

(Է) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ընկերության կողմից ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

(i) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ նրանք ավելացնում են այն առանձին ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները, որին վերաբերում են: Բոլոր այլ ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(ii) Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի կամ սկզբնական արժեքը փոխարինող այլ գումարի գծով՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն ավելի ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների ստացման մոդելը: Ստորև ներկայացված են ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար:

- Լիցենզիաներ և արտոնագրեր	3-6 տարի
- Համակարգչային ծրագրեր	8-10 տարի
- Հզորության ՕԱԲ	15 տարի
- Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	3-5 տարի

(ը) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Ծանաչում և սկզբնական չափում

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի և պարտքային արժեթղթերի սկզբնական ճանաչումն իրականացվում է սկզբնավորման պահին: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվը (եթե այն առևտրական դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում ֆինանսավորման նշանակալի բաղադրիչ) կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող հոդվածի դեպքում, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերաբերելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Ֆինանսավորման նշանակալի բաղադրիչ չպարունակող առևտրական դեբիտորական պարտքը սկզբնապես չափվում է գործարքի գնով:

(ii) **Դասակարգում և հետագա չափում**

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող՝ պարտքային ներդրումների համար, իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող՝ բաժնային ներդրումների համար, կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Ընկերությունը փոխում է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում փոփոխության ազդեցությունը կրող բոլոր ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են բիզնես մոդելի փոփոխությանը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի ներքո, որի նպատակն է պահել ակտիվները պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների վճարումներ են:

Պարտքային գործիքում ներդրումը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորոշված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն իրագործվում է թե՛ պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Առևտրական նպատակով չափվող բաժնային գործիքում ներդրման սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ընկերությունը կարող է անշրջելի ընտրություն կատարել՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին՝ յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն դասակարգվում որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ինչպես ներկայացված է վերը, չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: Սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որն այնպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա կվերացնի կամ էականորեն կնվազեցնի հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Ֆինանսական ակտիվներ. Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» բաղկացած է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար փոխհատուցումից, ինչպես նաև շահույթի մարժայից:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Ընկերությունը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դեպքում գնահատվում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Ընկերությունը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը կամ ժամկետները,
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Ընկերության պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ֆինանսական ակտիվ):

Վաղաժամ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշին, եթե վաղավճարման գումարն ըստ էության իրենից ներկայացնում է մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների չվճարված գումարները, որոնք կարող են ներառել պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար ողջամիտ փոխհատուցում:

Ֆինանսական ակտիվներ. Հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և կորուստը և արժեզրկումը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Դասակարգում, հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և կորուստը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտը կամ կորուստը նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները, բանկային օվերդրաֆտները, առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերը:

(iii) Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերությունն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Ընկերությունը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ընկերությունն իրականացնում է գործարքներ, որոնց շրջանակում փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված կամ բոլոր, կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են: Ընկերությունը նաև ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերափոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ վերափոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են, որի դեպքում վերափոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապահանջման ժամանակ մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ փոխանցված ցանկացած ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(iv) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է զուտ գումարն այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը տվյալ պահին ունի գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնելու զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

(v) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ միջոցները և բանկային հաշիվների մնացորդները: Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են բանկային օվերդրաֆտները, որոնք ենթակա են մարման ըստ պահանջի և կազմում են դրամական միջոցների կառավարման անբաժանելի մասը:

(vi) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ:

(թ) Արժեզրկում

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը ճանաչում է կորստի պահուստ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով: Խմբային հիմունքով գնահատվող առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով կորստի պահուստը միշտ չափվում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

Ընկերությունը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտազանցում, եթե՝

- հավանական չէ, որ հաճախորդն ամբողջությամբ կկատարի պարտքի հետ կապված իր պարտականություններն Ընկերության նկատմամբ, եթե Ընկերությունը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (վերջինիս առկայության դեպքում), կամ
- ֆինանսական ակտիվն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն այն ակնկալվող պարտքային կորուստներն են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացում են պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված պարտքային կորուստների գնահատականը: Պարտքային կորուստները չափվում են որպես բոլոր դրամական պակասուրդների ներկա արժեք (պայմանագրին համապատասխան Ընկերությանը հասանելիք դրամական հոսքերի և Ընկերության կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունը):

Ակնկալվող պարտքային կորուստները գեղջվում են ֆինանսական ակտիվի արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով կորստի պահուստը նվազեցվում է այդ ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում, երբ Ընկերությունը չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ կամ դրա մի մասը փոխհատուցելու հիմնավոր ակնկալիք: Ֆիզիկական անձ հանդիսացող հաճախորդների համար Ընկերությունը կիրառում է համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս գրելու քաղաքականություն ֆինանսական ակտիվի ավելի քան 365 օր ժամկետանց լինելու դեպքում՝ հիմք ընդունելով նմանատիպ ակտիվների գծով գումարների փոխհատուցման նանցյալ ժամանակաշրջանների փորձը: Իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդների համար Ընկերությունն իրականացնում է դուրսգրման ժամկետների և գումարի առանձին գնահատում՝ ելնելով փոխհատուցման ողջամիտ ակնկալիքներից: Ընկերությունը չի ակնկալում դուրսգրված գումարների էական փոխհատուցում: Այնուամենայնիվ, դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները կարող են դեռևս հանդիսանալ կատարողական գործողությունների առարկա՝ հասանելի գումարների փոխհատուցման հետ կապված Ընկերության ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

(ժ) Վարձակալություն

Պայմանագրի սկզբում Ընկերությունը գնահատում է, արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն: Պայմանագիրը հանդիսանում է վարձակալության պայմանագիր կամ պարունակում է վարձակալություն, եթե այդ պայմանագրով հատուցման դիմաց՝ որպես փոխանակում որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում փոխանցվում է որոշակիացված ակտիվի օգտագործման հսկողության իրավունքը:

(i) Ընկերությունը՝ որպես վարձակալ

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում, Ընկերությունը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Ընկերությունը ճանաչում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ներառում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական գումարը՝ ճշգրտված վարձակալության մեկնարկի ամսաթվին կամ դրանից առաջ կատարված վարձավճարների մասով, գումարած կրած սկզբնավորման ցանկացած ուղղակի ծախսումները և հիմքում ընկած ակտիվի ապատեղակայման և քանդման, կամ վերջինիս վերականգնման, կամ դրա զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման գնահատված ծախսումները՝ հանած ստացված ցանկացած վարձակալության խրախուսումները:

Հետագայում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային հիմունքով՝ վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև ժամկետի ավարտը, եթե վարձակալությունը Ընկերությանը չի փոխանցում հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի ավարտին, կամ եթե ակտիվի օգտագործման իրավունքի

արժեքը չի արտացոլում է, որ Ընկերությունը կիրառորձի գնման օպցիոնը: Այդ դեպքում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմքում ընկած ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում, որը որոշվում է նույն հիմունքով, որը կիրառվում է հիմնական միջոցների համար:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այն վարձավճարների ներկա արժեքով, որոնք չեն վճարվել մեկնարկի ամսաթվին՝ գեղջված վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքով, կամ Ընկերության լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքով, եթե այդ դրույքը չի կարելի հեշտությամբ որոշել: Որպես կանոն, Ընկերությունը որպես գեղջման դրույք կիրառում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Ընկերությունը որոշում է լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը, հիմք ընդունելով տարբեր արտաքին ֆինանսական աղբյուրներից ստացված տոկոսադրույքները, և կատարում է որոշ ճշգրտումներ արտացոլելու համար վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվում են հաստատուն վճարումները, այդ թվում՝ ըստ էության հաստատուն վճարումները:

Վարձակալության գծով պարտավորությունը չափվում է ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եթե վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է այս եղանակով, կատարվում է համապատասխան ճշգրտում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի գծով, կամ գրանցվում է շահույթում կամ վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է մինչև գրո:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները և վարձակալության գծով պարտավորություններն Ընկերությունը ներկայացնում է առանձին՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Ընկերությունը որոշել է կիրառել մեկ գեղջման դրույք համանման բնութագրեր ունեցող վարձայակալությունների պորտֆելի նկատմամբ: Ընկերությունը որոշել է կիրառել պորտֆելի հիմունքով հաշվառում համանման բնութագրեր ունեցող վարձայակալությունների համար:

Ընկերությունը որոշել է չճանաչել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ և վարձակալության գծով պարտավորություններ փոքրարժեք ակտիվների, այդ թվում՝ փողոցի պուների և կարճաժամկետ վարձակալությունների, այդ թվում՝ փոխադրամիջոցների վարձակալության համար: Այս վարձակալությունների հետ կապված վարձավճարներն Ընկերությունը ճանաչում է գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

Վարձակալության ժամկետը արտացոլում է այն ժամանակահատվածի Ընկերության ողջամիտ գնահատականը, որի ընթացքում օգտագործվելու է հիմքում ընկած ակտիվը: Վարձակալության ժամկետը որոշելիս Ընկերությունն իր դատողությունը հիմնում է պայմանագրի և հիմքում ընկած ակտիվի առավել լայն տնտեսական ասպեկտի վրա, այլ ոչ միայն պայմանագրի պայմանների վրա և վարձակալության ժամկետը գնահատելիս դիտարկում է այնպիսի գործոններ, ինչպիսիք են տնտեսական տուգանքները, օրենսդրական մոտեցումը վարձակալության ժամկետի երկարաձգմանը, կանոնակարգման առաջիկա փոփոխությունները և Ընկերության ապագա բիզնես պլանները:

(ii) Ընկերությունը՝ որպես վարձատու

Վարձակալության բաղադրիչ պարունակող պայմանագրի սկզբում կամ փոփոխության դեպքում Ընկերությունը վերագրում է պայմանագրում սահմանված հատուցումը վարձակալության յուրաքանչյուր բաղադրիչի վրա՝ հիմք ընդունելով վարձակալության բաղադրիչի առանձին գինը:

Երբ Ընկերությունը հանդես է գալիս որպես վարձատու, ապա այն վարձակալության սկզբում որոշում է, թե արդյոք վարձակալությունը հանդիսանում է ֆինանսական թե գործառնական վարձակալություն:

Վարձակալությունը դասակարգելու համար Ընկերությունն ընդհանուր գնահատում է, թե արդյոք վարձակալությունով փոխանցվում են հիմքում ընկած ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, որի դեպքում վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանսական վարձակալություն, իսկ հակառակ դեպքում՝ որպես գործառնական վարձակալություն: Որպես այս գնահատման մաս՝ Ընկերությունը դիտարկում է որոշ հայտանիշներ, օրինակ՝ թե արդյոք վարձակալության ժամկետը ներառում է ակտիվի տնտեսական ծառայության մեծ մասը:

Գործառնական վարձակալության գծով ստացված վարձավճարներն Ընկերությունը ճանաչում է որպես եկամուտ գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում՝ որպես «այլ հասույթի» մաս:

(ի) Համադրելի տեղեկատվություն

2023թ. ընթացքում ղեկավարությունը վերագնահատել է Ծանոթագրություն 11-ում ներկայացված ոչ նյութական ակտիվների խմբավորումը և դասակարգումը՝ տեղեկատվության ավելի արդյունավետ ներկայացում ապահովելու համար: Համադրելի տեղեկատվությունը վերահասակարգվել է համապատասխանություն ապահովելու նպատակով:

27. Գեռևա չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2023թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Ընկերությունը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

Ստորև ներկայացված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Դարտավորությունների դասակարգում ընթացիկ և ոչ ընթացիկ դասերի և կովենանտներ ունեցող ոչ ընթացիկ պարտավորություններ (ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ)
- Մատակարարների ֆինանսավորման պայմանավորվածություններ (ՀՀՄՍ 7-ի և ՖՀՄՍ 17-ի փոփոխություններ)
- Վարձակալության գծով պարտավորությունը վաճառքի և հետադարձ վարձակալություն գործարքների դեպքում (ՖՀՄՍ 16-ի փոփոխություններ)
- Փոխանակման հնարավորության բացակայություն (ՀՀՄՍ 21-ի փոփոխություններ)